

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Causa Possessionis Et Proprietatis. Titvlvs XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

verfario repetiti: punitur enim importunitas plus peccatum, si super petitione sua duxerint in iudicio persistendum: ita, quod qui re petunt amplius, sine causa, in expensis adversario condemnantur. Qui autem plus loco ad interesse tenentur: pro eo quod utilitas admittitur debitoribus, quam habentur si statuto loco solvissent. Et vero, a quo amplius b tempore petitur, inducia duplicentur: nec litem excipiet, nisi ei solvantur expensae. Te quoque dubitare non credimus, quod causa plus petitur, cum aliquid in genere vel sub alternatione debetur, & rem in specie, vel unum praecise peti contingit. Re autem, si x. sint debita, & xx. petantur. Loco vero, cum quis non ubi convenit solvere, sed alibi convenitur. Tempore quoque, cum ante diem vel conditionem petitur quod debetur.

DE CAUSA POSSESSIONIS ET PROPRIETATIS.

TITULVS XII.

CAP. I.

Causa possessionis & proprietatis sub eodem iudice terminari debet: nec contra absente m est pronuntiandum.

Gregorius (duo) c. Sicilia.

¶ **S**ceptis d. [1 & 7.] Legali provisione decretum est tam e momenti, quam proprietatis causam, sub uno eodemque iudice debere cognosci f. Nec nos contra inauditam partem aliquid possumus definire.

[1 Magnitudine vestra epistola contristati sumus, & c. qua sunt expressa in registro Gregorii.]

CAP. II.

Si alterum est possessio & petitorio, potest iudex receptis probationibus super utroque, prius d. favore probationes super possessio, & illud terminare. b. d.

Coelestinus III.

¶ **A**ulimum interrogati fuimus g, si iudices deputati, aut de possessione & proprietate cognoscant, gravibus partium sumptibus parere cupientes, de utraque commixtum audiant allegationes, pariter & testes admittant b: deinde prius audiant adtestationes de possessione, & pronuncient secundum tenorem illarum, utrum valeat hoc agatur. Nos autem (cum hoc sit in iure civili expressum) quod licite possint fieri respondemus.

CAP. III.

Si possessio & petitorio simul agens, possessionem & spolium probat, sed non dominium seu proprietatem, obtinet an possit: sed succumbet in petitorio.

Innocentius III. Archiepiscopo & canonicis Sutrini.

¶ **C**um ecclesia Sutrina pastore i vacaret, vos convenientes in unum, & (sicut moris est) Spiritus Sancti gratia invocata, pastorem unanimiter elegistis, petentes ipsius electionem a sede Apostolica confirmari. Verum clerici conventuum ecclesiarum civitatis ejusdem, consequenter suam deposuerunt querelam; quod cum in Episcoporum electionibus ipsi ac praedecessores eorum consueverint interesse, vos eis renitentibus, & exaltis ad electionem procedere praesumpstis: quam ob hoc non confirmati, sed infirmari potius postula-

a Vid. l. i. ff. de eo quod certo loc. b plus. c alit. Falcio Gregor. 7. Registro ind. 2. epistol. 98. siue 100. d cap. i. eod. tit. in 1. comp. e al. momentanea possessionis sed in registro Greg. est moment. f Vid. l. i. c. per totum tit. ff. de qui. re. ad eandem iudic. caur. g c. non. eod. tit. in 2. comp. h accipiant. i c. non. eod. tit. in 3. comp.

bant. Partibus ergo apud sed. Apost. constitutis, in auditorum praesentia testes utrinque producti fuerant: & eorum depositionibus publicatis, pars canonicorum per testes a se introductos intentionem suam (quod ad eos tantum spectaret electio) sufficienter dicebant a esse probatam, parte clericorum nihilominus adferente, quod per dicta testim, quos produxerant, & ipsi adferentem suam, (quod electioni pontificum interesse deberent) plenius probavissent: per quae constare dicebant, eos electionibus trium Episcoporum (qui ecclesia Sutrina ultimò & immediate praesuerant cum canonicis cathedralis ecclesiae adfuisse vocemque habuisse cum aliis eligendi. Nos igitur (quoniam deprehendimus testes vestros in perhibendis testimoniis varios extitisse, atque adversus fidem adtestationis suae coram auditoribus vacillasse, & quod negativam quodammodo adstruere satagebant, probare volentes jus electionis ita b ad vos spectare, quod ad adversarios minimè pertineret: per testes verò adversae partis fuit sufficienter ostensum, quod in trium Episcoporum electionibus de quibus praemissum est, clerici praesentes adfuerint, & vocem habuerint eligendi) praemissam electionem factam eis contradicentibus & exclusis decrevimus irritandam, clericos saepe dictos in eam quasi possessionem (quam ante controversiam motam habuerant) reducentes. Verum quoniam in quaestione praedicta quicquid juris utraque pars in electione habebat, deductum in iudicium videbatur, cum iure civili sit cautum, id venire in iudicium, non solum, de quo actum est ut veniret, sed id non venire, de quo nominatim actum est ne veniret: & secundum statuta canonica electiones Episcoporum ad cathedralium ecclesiarum clericos regulariter pertinere noscuntur, nisi alibi fecus obtineat de consuetudine speciali: nec ex eo, e quod clerici antedicti se inter eligentes Sutrinos Episcopos probaverunt tertio extitisse, jus eligendi propter breviter tempore usque ad praescriptionem legitimam non producti sibi adquirere poterunt, & ad hoc non probante, qui convenitur & si nihil praesiterit, obtinebit: ab eorum impetitione super electionibus faciendis vos duximus absolvendos, sepe dictis ecclesiarum clericis super hoc perpetuum silentium imponentes.

CAP. IV.

Idem dicit quod ad intellectum, quod decretalis supra praexima.

Idem canonici de Bethlehem.

¶ **C**um super d. electione Bethlehemiten. ecclesiae inter R. Subdiaconum nostrum, & P. canonicum sepulchri dominici quaestio verteretur: utroque se pro electo gerente: cum praefatus Subdiaconus a Patriarcha Hierosolymitan. fuerit confirmatus [1 & 7.] Eum e qui se probaverat per secularem potentiam spoliatum, restituendum decrevimus, iustitia mediante. Verum quoniam tam possessorum, quam petitorum deductum fuerat in iudicium, & tam restitutionis, quam electionis quaestio plenus agitata, & constitit nobis electionem utriusque minus canonicam extitisse (cum iudex, de qua re cognoverit, pronunciare f. debeat) utramque duximus sententia liter irritandam. g.

[1 Alter vero favore Regium obtineret, eis dil. f. p. Basilica 12. Apostolorum 1. titul. S. Stephani in monte Celio]

a Dicebat. b alit. ita quidem. c Huius periodi sensus: Clerici conventuum ecclesiarum quatuorvis tribus Episcoporum electionibus interfuerint, non tamen acquiescerunt ius eligendi, quoniam nondum legitimo tempore id ius praescriperant. d C. eod. tit. in 3. comp. e al. Et quia se probaverat, al. ita. cum, quia se probavit. f In Cod. Barb. de ea promissione, &c. g Reliqua pars huius c. est infra de consensu. c. 2.

Presbyterum & G. S. Maria in portu diac. card. dedimus auditores. In quorum presentia receptu utring, testibus, & eorum depositionibus publicatis, qua hinc inde allegata fuerunt, nobis & fratribus nostris retulerunt fideliter & prudenter. Nos vero tam per relatione Cardinalium, quam per gesta de causa meritis sufficienter instruiti communicato fratrum nostrorum consilio iudicium sub. R.]

CAP. V.

Qui agit de proprietate, ante conclusionem causae possessorio adipiscenda vel recuperanda agere potest: post conclusionem vero, & ante sententiam hoc non potest, nisi iusta causa subsit.

Idem Episcopo Novanen. a

Pastoralis officii: [1 & 7.] Sanè (sicut intimasti) contingit aliquando, ut cum is, qui se asserit spoliatum, suum trahit spoliatores in causam, inter ipsa juris auspiciis requisitus, quo malit experiri iudicio, litem proprietatis ingreditur, de illata sibi violentia nullam faciens mentionem: cum autem fuerit in causa processum, novum iudicium super possessorio nititur inchoare: [2 & 7.] Consultationi tuae taliter respondebimus, quod possessorio quidem iudicio, quod de recuperanda, seu adipiscenda possessione proponitur, antequam renunciatum sit, aut conclusum in proprietatis iudicio primitus instituto, agi potest ab eo, qui rem ceperit vindicare. Cum legali sit provisione statutum, eum qui fundum vindicaverit ab eo, cum quo interdictum unde vi potuit experiri, pendente iudicio interdictum posse nihilominus intentare. Aliis possessorii iudicium in suo robore duraturis, quae vindicationem domini sui natura praecedunt. Si vero renunciatum fuerit vel conclusum, ut iam possit causa proprietatis definitivae calculo terminari: (Ne lites litibus inculcentur, & via possit fraudibus aperiri) causa non decisa, possessorio non erit utendum. Nisi iudex, qui de causa cognoscit, hoc ipsum ex iusta causa viderit expedire. c. Puta cum ex perspicuis indicibus facile arguitur iniquitas infaustus, & spoliato casu seu malitia probandi dominium subtraxerit facultatem. His igitur & aliis causis inspectis (quae continent aequitatem, aut iuste moverint animum iudicantis) postquam etiam conclusum fuerit, posse agi possessorio iudicio non negamus.

[1] Debitum sollicita mente prosequeris, cum iustitia & zelo succensus super dubio iuris articulo per ap. s. oraculum, a qua tua pendet iurisdictionis auctoritas, responsum humiliter expeti & devotus expectas, ne forte nova oppositionum varietas aut iuris expositione varia novitate distinda, non iuris effectum pariat, sed iustitia defectum potius inducat.

[2] Quod non videtur possessorio renunciare iudicio, qui rem ceperit vindicare. Ex adverso resistitur, qui dum querelam proprietatis sponte proposuit, praedictum sibi fecit in questione possessorii, qua secundum ordinem iuris prius proponi potuit & debuit terminari: quid igitur in his statuendum sit, tua s. requisivit. Nos autem.]

CAP. VI.

Si petitorio & possessorio simul est actum, una sententia terminatur, & praemittitur possessorium in terminando: sed in executione praevalet petitorium.

Idem Episcopo & officiali sancti Andreae.

Cum dilectus: d & infra. Ad quartum breviter respondemus, quod cum super possessorio & petitorio simul est actum: utrumque una sententia debet terminari. Sed licet in pronuntiatione sit possessio praemittenda, in executione tamen debet proprietatis praevalet.

a Novanensi. b Ca. 3. eod. tit. in 3. compilat. c Vide l. dolum. cum gloss. 1. & not. c. de dona. d Ca. 4. eod. tit. in 3. comp. e Vide l. etiam. ff. de minor. per Bart.

CAP. VII.

Ad iudicium illi beneficium, qui probavit collatorem suum fuisse in possessione conferendi collationis tempore: per hoc tamen non prohibetur succumbens agere de proprietate iuris conferendi cum ipso collatore. hoc vult tota littera.

Idem Veronen. Episcopo.

Cum olim a quartio, quae inter Archidiaconum ex una parte, & Archipresbyterum & canonicos Vincentinae ecclesiae ex altera: & infra. Quoniam per attestationes nobis constitit evidenter, quod ab Episcopis Vincen. archidiaconatus ipse sine reclamazione aliqua canonicorum, duobus Archidiaconis continue (qui ante ipsum extiterant) fuerat assignatus: & quia canonici praedicti, indies reculare minime debuerunt, cum causa praedicti iudicibus fuisset delegata, de utriusque partis procuratorum adfensu, praedictum archidiaconatum eidem per definitivam sententiam adjudicare curavimus: canonicos Vincen. perpetuum silentium imponentes: Reservata tamen eis quaestione proprietatis super collatione archidiaconatus ipsius: si forte super hoc contentendere voluerint adversus Episcopum Vincen. cum res inter alios acta, non debet eis praedictum generari.

CAP. VIII.

Si petens rem ex una causa succumbit, ex alia causa petere poterit. hoc dicit, quo ad litteram. Vel sic: Petenti rem iure domini, possessionem probare non sufficit. hoc dicit, quo ad iudicium.

Honorius III. Abbati S. Cypriani Torcal diocesis, & S. Mariae nova de Venetiis.

In causa, quae inter Patriarcham Granden. ex una parte, & Abbatem & conventum monasterii sancti Georgii de Venetiis, super subiectione ipsius monasterii, ex altera vertebatur: invenimus pro eodem Patriarcha probatum, quod inter alia Abbas quandoque ivit ad eius synodum l. fo. Venetorum ei per plures annos exovens: b [1 & infra.] Ad hac cum de praemissis l. fo. quos petit ad subiectionis iudicium, a Patriarcha sit actum per sententiam definitivam, quam super hoc contrariam reportavit: ei non adimimus (si alio iure de ipsis experiri voluerit) potestatem.

[1] Probatum vero pro Episcopo invenitur, quod eiusdem monasterii confirmatio Abbates, qui eidem obedientiam & reverentiam impenderent. Abbates etiam eiusdem monasterii ad iudicium venerunt Episcopi, & idem ad exiguitas in votibus recipiebatur processionaliter cum solemnitate praedicta, ac similiter invitatus in festo beati Georgii procuratorem recipiebatur ibidem, quoniam in barcha sua in festo purificationis B. virginis conducebant. Cum autem in his primis possessorio egerint Patriarcha & Episcopus memorati, nos eos ad possessionem vel quasi restitimus praedictam: quia hinc inde petitorio nihilominus actum fuit, & utraq. partium ius suum videretur in iudicium deduxisse, nos iusti praedicti n. privilegii monasterium ipsum de fin. con. liberum esse decrevimus, & immediatè ad Rom. eccles. pertineret. Illud in praemissa quae iurisdictionem & subiectionem respiciunt ad impetitione dilectorum Patriarchae & Episcopi absistentes, non obstantes possessione circa praedicta probata: cum non docuerint se tanto tempore talia percipisse, quod per hoc libertatis privilegii fuerit derogatum, reservamus tamen Episcopo supra dicto quae sibi circa christum, aliam sanctum, ordinationes clericorum, & quaedam alia quae in eisdem privilegii specialiter reservantur.

a Omnia multa intellectibus huius cap. de quibus l. d. dicitur hoc loco, hic videtur facti apertus, quamvis Archidiaconus per Episcopum esset electus. b Cum quid. D. si cert. petat. DE